

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑/๒๕๕๘

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ ในการตรวจสอบและทำรายงาน
กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย หรือไม่

ประธานสภาผู้แทนราษฎรยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เสนอ
รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซ
ไทย-มาเลเซีย ให้สภาผู้แทนราษฎรรับทราบ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๑

ข้อ ๒ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งบรรจุเรื่องดังกล่าวเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภา
ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖
ซึ่งก่อนที่จะมีการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายโต้แย้งทั้งเห็นด้วยและ
ไม่เห็นด้วยที่จะให้ดำเนินการพิจารณาในเรื่องนี้ โดยมีความเห็นแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย

ฝ่ายแรก มีความเห็นดังนี้

๑. รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่อ้างว่าอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ (๑) ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจ
ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่
เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการ
การแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ
ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป”
อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรต้องพิจารณาถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๐๐ (๖) ประกอบกับมาตรา ๒๐๐ วรรคสอง ที่กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนด้วย

๒. รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินี้เป็นเรื่องที่กระทบต่อเศรษฐกิจและการลงทุนกับต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลทั้งในอดีตและปัจจุบันได้ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาโดยพยายามทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่มาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากมีการเปลี่ยนจุดวางท่อก๊าซขึ้นฝั่งห่างจากจุดเดิมประมาณ ๔.๘ กิโลเมตร เพื่อต้องการให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ซึ่งรัฐบาลมุ่งหมายที่จะทำให้ทุกฝ่ายประนีประนอมกันได้ การเกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการดังกล่าวจนทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บด้วยกันทั้งสองฝ่ายซึ่งต่างฝ่ายต่างอ้างว่าอีกฝ่ายเป็นผู้เริ่มความรุนแรงขึ้นก่อน ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นกรณีที่อยู่ในกระบวนการของศาลยุติธรรมซึ่งคดียังไม่ยุติ จึงทำให้มองได้ว่าการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติน่าจะขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้”

ประกอบกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๘๐/๒๕๕๖ ที่ได้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๒๒ ได้บัญญัติจำกัดอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ว่า เรื่องที่จะดำเนินการสอบสวนต้องมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ซึ่งตามข้อเท็จจริงของกรณีที่ทำหรือมานี้เมื่อปรากฏว่าได้มีการดำเนินคดีอยู่ในศาลแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการตรวจสอบได้อีกต่อไปและเป็นไปในทำนองเดียวกับมาตรา ๒๔ (๒) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติว่าเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาวินิจฉัยว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา คือเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว และคำว่าศาลดังกล่าวย่อมหมายถึงศาลตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรองรับไว้คือ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลยุติธรรม และศาลทหาร และการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล บทบัญญัติของกฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นการฟ้องร้องของฝ่ายใด ซึ่งอาจเป็นการฟ้องร้องฝ่ายเดียวก็ได้ ดังนั้น เมื่อการดำเนินการของคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว สภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการต่อไป น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งเมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณารับทราบรายงานดังกล่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปแล้ว หากต่อมาภายหลังได้มีคำพิพากษาของศาลยุติธรรมถึงที่สุดแล้วปรากฏผลไม่ตรงกับที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรายงานสรุปก็ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีก

ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่า การดำเนินการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นการดำเนินการที่ไม่น่าจะขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลยุติธรรมเป็นคนละกรณีกับที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณา ประกอบกับเรื่องดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ทำการตรวจสอบก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล

ข้อ ๓ จากกรณีดังกล่าวข้างต้นทำให้เห็นได้ว่ามีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งปัญหาข้อโต้แย้งดังกล่าวยังเกี่ยวพันกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้งสามองค์กร

ข้อ ๔ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ ประธานในที่ประชุมได้ขอหารือต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่า จากกรณีที่ได้กล่าวข้างต้นเป็นกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่สมควรส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาแล้วมีมติให้ส่งเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงเห็นชอบ ๒๘๐ ไม่เห็นชอบ ๒ จดลงคะแนน ๒ และไม่ลงคะแนน ๕

ข้อ ๕ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงขอส่งเรื่องดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อโปรดพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ตามมติของสภาผู้แทนราษฎร โดยขอให้วินิจฉัยว่า

๑. รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับนี้ได้กระทำขึ้นโดยชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

๒. หากรายงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวในข้อ ๑ แล้วสภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจรับทราบหรือพิจารณาดำเนินการต่อไปได้หรือไม่เพียงใด

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่น่าเชื่อว่า ไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๓) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชนและองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา

(๖) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

(๒) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและ เสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการ ต่อไป

(๓) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๔) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน

(๕) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชนและ องค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน

(๖) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเปิดเผยต่อสาธารณชน

(๗) ประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา

(๘) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาในกรณีที่ประเทศไทยจะเข้าไปเป็นภาคี สนธิสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๙) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และมีใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจตรวจสอบและเสนอมาตรการการแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๒๕ แล้ว ถ้าบุคคลหรือหน่วยงานมิได้ มีการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้มีการ ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดรายละเอียดในการใช้อำนาจตามกฎหมายเพื่อการสั่งการของ

นายกรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่การดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ไม่อยู่ในอำนาจของนายกรัฐมนตรีที่จะสั่งการได้ ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๓๑

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการหรือสั่งการให้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการรายงานต่อรัฐสภา เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ในการรายงานต่อรัฐสภาดังกล่าว หากคณะกรรมการเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม คณะกรรมการจะเผยแพร่กรณีที่ไม่มีดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นให้สาธารณชนทราบก็ได้

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เสนอรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน “กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย” ให้สภาผู้แทนราษฎรรับทราบ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๑ แต่ก่อนจะมีการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายโต้แย้งกัน โดยมีความเห็นแตกแยกเป็น ๒ ฝ่าย ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยที่สภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการพิจารณาเรื่องนี้ ในที่สุด สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ส่งเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย กระทำขึ้นโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากรายงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว สภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจรับทราบหรือพิจารณาดำเนินการต่อไป ได้หรือไม่ เพียงใด

พิเคราะห์แล้ว กรณีที่มีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นในการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ จนเกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านฯ และมีผู้บาดเจ็บด้วยกันทั้งสองฝ่าย และจากเหตุการณ์ดังกล่าวปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชนจำนวน ๑๒ คน และพนักงานอัยการได้เป็นโจทก์ฟ้องผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชนฯ ดังกล่าวเป็นคดีอาญาโดยกล่าวหาว่า มั่วสุมกันตั้งแต่ ๑๐ ขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง ซึ่งศาลจังหวัดสงขลา

ได้ประทับรับฟ้องและเรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล (คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕/๒๕๔๖) ซึ่งต่อมาผู้เสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวได้ฟ้องเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อศาลจังหวัดสงขลาเช่นเดียวกัน ซึ่งหลังจากศาลได้ไต่สวนมูลฟ้องแล้วศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณาเช่นเดียวกัน สรุปได้ว่า ได้มีการฟ้องร้องผู้ปฏิบัติงานองค์กรพัฒนาเอกชนฯ และฟ้องเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นคดีอาญาต่อศาลจังหวัดสงขลา โดยอาศัยเหตุการณ์เดียวกัน

จะเห็นได้ว่า แม้จะมีข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง (๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ที่จะทำรายงานเสนอต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการหากไม่ดำเนินการ ให้คณะกรรมการฯ รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการก็ตาม แต่พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒ ได้บัญญัติจำกัดอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ว่า เรื่องที่จะดำเนินการตรวจสอบและรายงานนั้นจะต้องมิใช่เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับกรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียอยู่ในศาลจังหวัดสงขลาแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการตรวจสอบหรือทำรายงานได้อีกต่อไป กล่าวคือ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลโดยอาศัยเหตุการณ์เดียวกัน การพิจารณาคดีของศาลกับการดำเนินการพิจารณาตรวจสอบและรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นประเด็นเดียวกันหรือเกี่ยวข้องกัน กฎหมายบัญญัติให้รับฟังผลการพิจารณาคดีของศาล และห้ามคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการพิจารณาตรวจสอบและรายงานในเรื่องเดียวกันนั้นอีก หลักการนี้ใช้กับทั้งกรณีที่มีการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้น จึงเห็นว่า การดำเนินการพิจารณาตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง (๑) นั้น ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๑ ประกอบมาตรา ๒๒ ดังนี้ เมื่อการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ รัฐสภาจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ (ซึ่งตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๒๒ หากคณะกรรมการฯ ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ

ตรวจสอบ ก็จะต้องไม่ดำเนินการ หรือถ้ากำลังดำเนินการตรวจสอบ ก็จะต้องหยุดดำเนินการ และถ้าดำเนินการเสร็จแล้ว ก็ไม่อาจที่จะเสนอมาตรการต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการหรือรายงานไปยังนายกรัฐมนตรีหรือรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป อีกได้)

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่ารายงานดังกล่าวไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายตามประเด็นที่หนึ่ง โดยชัดเจนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นที่สอง ที่ว่าสภาผู้แทนราษฎรจะมีอำนาจรับทราบหรือพิจารณา ดำเนินการต่อไปได้หรือไม่

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า รายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรณี ความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ได้กระทำขึ้นโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๒

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ